ކޮއިމަލާ

ދިވެހިންގެ ފޯކްލޯރުގެ ތެރެއިން އައިސްފައިވާ މަޝްހޫރު "ކޮއިމަލާ" ގެ ވާހަކައަކީ އެކި ގޮތްގޮތަށް ރިވާވެގެން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އައިސްފައިވާ ވާހަކައެކެވެ. މިވާހަކައަކީ އޭގައި ހަޤީޤަތެއް އޮތްކަމަށް ބެލެވޭ ރިވާއެކެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަސްލުމުންގެ ރަދުންތަކުން އެނގޭ ގޮތުގައި، "ކޮއިމަލާ" އަކީ މަލާބާރު ކަރައިގެ ބައެއް އިއްޒަތްތެރިންނަށް ދީފައިވާ ލަޤަބެކެވެ. "ކަލޯ" އަކީ ދިވެހިން އަސްލު ބަހުން އިޙްތިރާމްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ނަމުގެ ފަހަތުން އިތުރުކުރާ އުޅުން ލަފްޒެކެވެ. އެހެންކަމުން "ކޮއިމަލާ (ދިވެހިން ކިޔާނީ ގޮތުން) ކަލޯ" ނިސްބަތްވަނީ އިއްޒަތްތެރިއަކަށެވެ. މިދަންނަވާ މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ލަފާ ކުރެވުމުން، މިބޭފުޅަކީ މަލާބާރު ކަރައިގެ އިއްޒަތްތެރި ޢާއިލާއެއްގެ ކޮއިމަލާ ނަމަކަށް ހިންދު ބޭފުޅެއް ކަމަށެވެ.

ރ. ރަސްގެތީމުގައި ކޮއިމަލާ ކިހުނު ޢިއްޒަތްތެރިއަކާ
އެމަނިކުފާނުގެ ޢާއިލާ އުޅުއްވަނިކޮށް މާލެ އަށް
ވަޑައިގަތުމަށް ދަޢުވަތު އަރުއްވައިގެން މާލެ ވަޑައިގަތުން

ލަފާކުރެވޭ ގޮތުގައި އޭނާގެ ޢާއިލާއި އަރިހުގައި ގެންގުޅުއްވި މީހުންނާ އެކުގައި ރާއްޖެވަޑައިގެން، ރ. އަތޮޅު ރަސްގެތީމުގައި އުޅުއްވަން ފެށްޓެވިއެވެ. އަދި، ވާހަކައިގައި ފާޅަދަރައިން އާއިރުގެ ދިވެހިންނަށް މިއީ ކޮންބޭފުޅެއްކަން އެނގުމުން، މާލެއަށް ވަޑައިގެންނެވުން ދަޢުވަތު އަރުވާ ރަސްކަމަށް އިސްކުރިކަމަށް ވުމަކީވެސް އެކަށީގެންވާ ކަމަކެވެ. މިބޭފުޅުކަން މާތްކަން ހިއްމުގެ ގޮތުން

ކޮއިމަލާކަލޯ ގެ ނަސްފުޅު އަރުވައިފައިވަނީއެވެ. މީލާދީން 1194 ވަނަ އަހަރު ލިޔެފައިވާ އިސްދޫ ލޯމާފާނުގައި ލިޔެފައިވާ ޢިބާރާތްތަކުން އެނގޭ ގޮތުގައި، ދިވެހިންގެ ފުރަތަމަ ރަސްގެފާނު މުޅި ރާއްޖޭގެ ރަސްގެފާނަށް ވެވަޑައިގަތީއެވެ. އޭރު މީހުންގެ ބާރު ރާއްޖޭގެ އަދި ހިސާބުގައި އެއްވައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިހުރިހައި ރަސްގައި އެއްވެރިކަމެއްގެ ދަށުން މިރަސްގެފާނު ގެންނެވި ކަމަށް ދަރަހަވާ ގެކަކަން އެނގިފައިވެއެވެ. ތީމުގެ ޢާއިލާގެ ފުރަތަމަ ރަސްކަލަކުކަން ވަނީ ސްރީ މަހާބަރަނަ ރަދުންނެވެ. މުއައްރިޚުން ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި މިއީ "ކޮއިމަލާ ކަލޯ" އެވެ. ސްރީ މަހާބަރަނަ ރަދުން ރަސްކަމަށް އިސްވެވަޑައިގަތީ މީލާދީން 1117 ނުވަތަ 1118 ވަނަ އަހަރުއެވެ.